

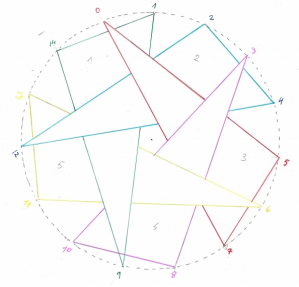
ESTHER FERRER & TOM JOHNSON

NÚMEROS, MÚSICAS Y FORMAS

26.09.18 > 16.11.18

Inauguració: dimecres 26 de setembre 19 h

"La música és el plaer que experimenta la ment humana en comptar sense adonar-se que està comptant". – Gottfried Leibniz, *Carta a Christian Goldbach* (1712)

àngels barcelona presenta *Números, músicas i formas*, una exposició única que presenta obres d'Esther Ferrer i Tom Johnson, dos artistes que destaquen per la seva llarga i fructífera trajectòria en els camps de la performance i les belles arts, així com en la composició musical respectivament.

Podríem dir que entre les matemàtiques i l'art sempre hi ha hagut una relació de llarga durada. Els artistes han utilitzat les matemàtiques des del segle IV a.C. quan l'escultor grec Polykleitos va redactar el seu *Canon*, i va prescriure les proporcions per al nu masculí ideal, i, no obstant això, no és només en el camp de l'escultura on trobem aquest llunyà vincle entre ambdues matèries. La música és, probablement, la disciplina artística que més ha ressonat en el món de les matemàtiques, ja que per als antics grecs la música formava part de les matemàtiques, i els nombres primers estan precisament entre les seqüències més importants que podem trobar-hi.

Aquesta exposició reuneix obres de dos artistes que actuen com a clars exemples de com les matemàtiques serveixen de base per a la seva producció artística. Si la música és l'art del temps, també podem dir que a través de les variacions observades en la sèrie *Poema dels Nombres Primers* de Ferrer se'ls ha afegit una dinàmica temporal i, en conseqüència, les seves peces comparteixen un àmbit comú amb l'art de la música. Un terreny compartit, que, en el cas dels dibuixos sobre cartolina de Johnson, s'exemplifica amb la mesura del temps i la freqüència, permetent a l'espectador descobrir una clara analogia amb els patrons geomètrics i la música.

La importància del procés, el ritme, la iteració, el determinisme, les sèries lògiques i la percepció del temps són elements que es manifesten obertament en les obres d'Esther Ferrer i Tom Johnson. Com bé ho demostren els *Nombres Primers* de Ferrer, o la instal·lació col·laborativa creada per ambdós autors, on el propi sistema es converteix en l'estructura de la pròpia obra; o, en el cas de Johnson en, "Automatic music for 6 percussion" (1997) o a "Formula for string quartet" (1994) on la composició musical apareix com una gramàtica descriptiva, més que prescriptiva, de la música, i on les formes geomètriques es materialitzen a través de línies creades per un sistema de serialització de diferents notes.

Com al·ludeix Esther Ferrer "Treballant amb la sèrie dels nombres primers tinc la sensació que tenen alguna cosa a veure amb l'estructura del cosmos, com més avances en la sèrie, més gran és la distància que hi ha entre ells, per a mi és una mica com l'expansió de l'univers"¹, un món d'abstracció que, sens dubte, es comparteix amb el món de la música.

Al segle XXI, les matemàtiques es veuen com la ciència abstracta de la forma, l'espai, el canvi, els números, les estructures i la quantitat, la que busca nous patrons mitjançant una deducció rigorosa, l'ús de la lògica i el raonament per resoldre problemes. Per tant, en reunir les obres d'aquests dos artistes, fem èmfasi en la seva rellevància contemporània, ja que el conjunt de treballs d'aquesta mostra transcendeix la materialitat pel seu propi enfocament relacional del temps i el canvi. *Números, músiques i formes* és el resultat, no només de l'estreta relació entre tres disciplines, sinó també de la col·laboració entre els dos autors, les obres es formalitzen de manera minimalista i conceptual a partir de la seva passió comuna per elles.

¹ Entrevista de Laurence Rassel i Mar Villaespesa publicada al catàleg de l'exposició "Totes les variacions són vàlides, inclosa aquesta" que va tenir lloc al Museu Reina Sofia (Madrid) del 26 octubre, 2017 al 25 febrer, 2018. P. 104

BIO | Esther Ferrer (San Sebastián, 1937), pionera i una de les principals representants de l'art de la performance a Espanya, va començar a participar en les activitats del grup ZAJ (amb Walter Marchetti, Ramon Barce i Juan Hidalgo) el 1967 fins a la seva dissolució en 1996, i, des de llavors, ha fet de l'art d'acció el seu principal mitjà d'expressió. La performance és el fil conductor de tota la seva obra i representa per a ella un moment on intervenen alhora el temps, l'espai i la presència: "l'acció consisteix a sortir del quadre, de la bidimensionalitat, per entrar en l'espai, i utilitzar el teu cos com a subjecte d'un treball simple i directe". Al llarg de la seva extensa carrera, Esther Ferrer ha participat en nombrosos festivals de performance i ha exposat la seva obra en diferents museus, tant a Espanya com a l'estranger (Alemanya, Itàlia, Suïssa, França, Dinamarca, Noruega, Anglaterra, Bèlgica, Holanda, Polònia, Eslovàquia, República Txeca, Hongria, Bulgària, Estats Units, Canadà, Mèxic, Cuba, Brasil, Tailàndia, Japó, Corea, etc.). Així mateix, ha estat objecte de diversos reconeixements: el 1999 va ser una de les representants d'Espanya a la Biennal de Venècia; el 2008 va ser guardonada amb el Premi Nacional d'Arts Plàstiques; el 2012 amb el Premi Gure Artea del Govern Basc, i el 2014 amb el Premi MAV (Dones en les Arts Visuals) (Espanya), el Premi Marie Claire de l'Art Contemporain (França) i el Premi Velázquez d'Arts Plàstiques (Espanya).

Entre les seves exposicions individuals més recents destaquem: el 2012, *Maquetes i dibuixos* a la galeria àngels barcelona, en 2013 en el Frac Bretagne: *Le chemin se fait en marchant*. En 2014 al MAC / VAL (Musée d'art contemporain du Val-de-Marne) va presentar *Face B. Image Auto-portrait ambdues* a França. En 2017 al Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia de Madrid amb l'exposició *Totes les variacions són vàlides, inclosa aquesta*. Entre els seus projectes en 2018 trobem l'exposició individual *Espais entrelaçats* al museu Guggenheim de Bilbao i l'exposició personal que tindrà lloc a l'octubre d'aquest mateix any al Centre Nacional de Dansa de París.

Tom Johnson (Colorado, 1939) És compositor, antic alumne de Morton Feldman. És considerat músic minimalista, ja que treballa amb formes simples, escales limitades i, en general, materials reduïts, però el seu treball es desenvolupa d'una manera més lògica que la majoria dels minimalistes, sovint utilitzant fórmules, permutacions, seqüències predictibles i diversos models matemàtics. Johnson és reconegut per les seves òperes: *The Four Note Opera* (1972), que continua presentant-se en molts països. *Riemannoper*, que s'ha presentat més de 30 vegades en països de parla alemanya des de la seva estrena a Bremen el 1988. La seva composició més gran, *Bonhoeffer Oratorium*, un treball de dues hores en alemany per a orquestra, cor i solistes, amb text del teòleg alemany Dietrich Bonhoeffer, es va estrenar a Maastricht el 1996, i des de llavors s'ha presentat a Berlín i Nova York. Johnson també ha escrit nombroses peces de ràdio, com *J'entends un chœur* (encarregat per Radio France pel Prix Itàlia, 1993), *Music and Questions* i *Die Melodiemaschinen*, estrenada per WDR Ràdio a Colònia al gener de 1996.

Entre els seus projectes recents destaquem *Tilework*, (2003) una sèrie de 14 peces per a solistes, *Galileo* (2005), una peça de 40 minuts escrita per a un instrument de percussió creat pel mateix autor, *Slight Variations for piano* (2015), *Sept septuors* (2016), *Knock on Wood* (2018), i *Illustrated Music* (totes elles peces actualment disponibles al seu canal de YouTube). La seva música està publicada per Editions 75, (www.editions75.com).